

A daganatos betegségek megelőzése, tekintettel a méhnyakrák ellenes küzdelemre

Dr. Kovács Attila

Elsődleges megelőzés /primer prevenció/:
a betegség biológiai létrejöttének
megakadályozását célozza meg

Másodlagos megelőzés ma általánosan a
szűrés szinonímájaként használt fogalom,
mely a betegségek és előállapotaik korai
(biológiai létrejöttük utáni), még tünetmentes
fázisban történő felderítése a prognózis
javítása érdekében, azaz tünet és
panaszmentes személyeknek a rejtett betegség
kimutatására alkalmas módszerrel végzett
vizsgálata.

A SZERVEZETT CÉLZOTT NÉPEGÉSZSÉGÜGYI SZŰRŐVIZSGÁLATOK

A szervezett szűrés az egészségügyi ellátórendszerbe ágyazottan végrehajtott, közpénzből finanszírozott, az életkor alapján veszélyeztetettnek minősülő lakosságcsoporthokra kiterjedő, a célszemélyek személyes meghívását és követését alkalmazó, szakmailag indokolt gyakorisággal megismételt népegészségügyi tevékenység.

A BETEGSÉGEK FEJLŐDÉSMENETE (NATURAL HISTORY) ÉS A SZŰRŐVIZSGÁLATOK KAPCSOLATA

A - a megbetegedés biológiai kialakulása

B - a megbetegedés szűréssel felismerhető

C - az első tünetek jelentkezésének ideje

D - halál

p1 megbetegedés szűréssel felismerhető

p2 megbetegedés a tünetek alapján felismerhető

Lead time: az az időtartam, amellyel a szűrővizsgálat egy-egy adott esetben ténylegesen előre hozta a daganat felismerését

Delay time: a szűrővizsgálat késedelmessége, esetleg elmaradása miatt elvesztegetett idő

Sejour time: az az időtartam, amíg a kialakuló megbetegedés a preklinikai kimutathatóság szakaszában tartózkodik („tartózkodási idő“)

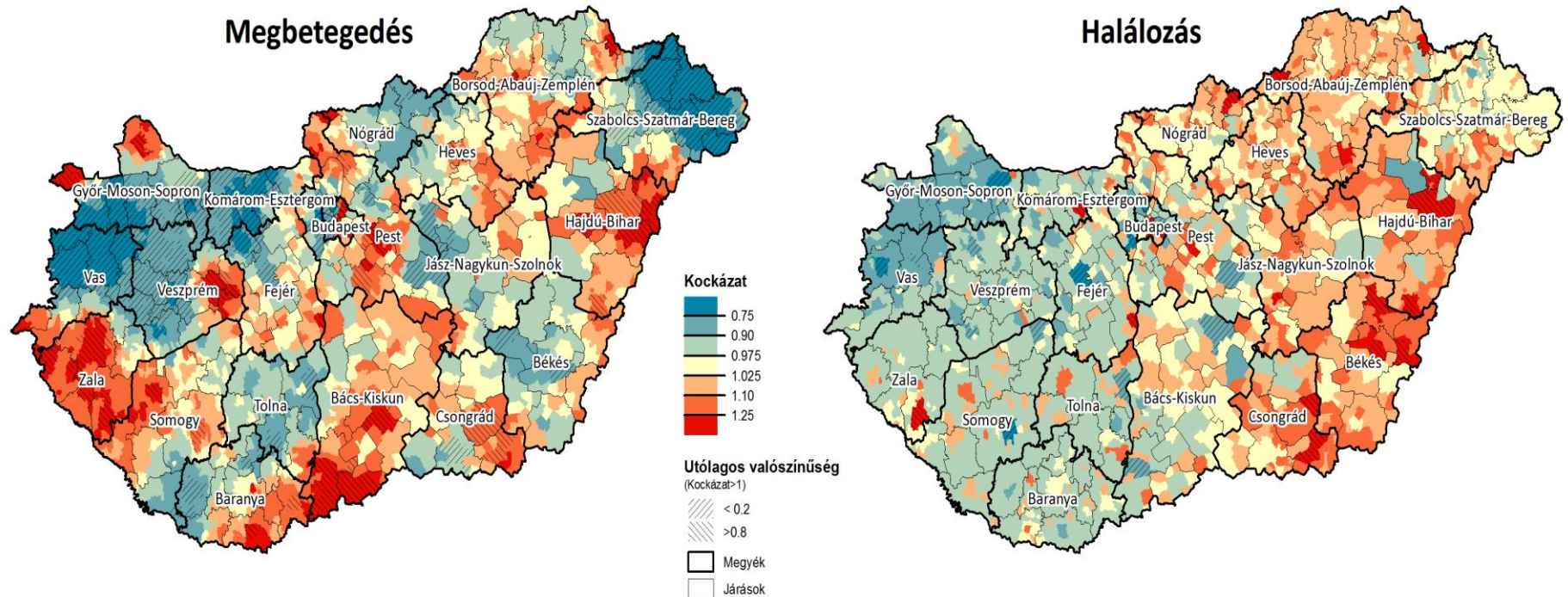
Méhnyakrák

- Világszerte a 2. leggyakoribb rák nőkben
- Előfordulása dominánsan az alacsony jövedelmű országokra jellemző, átlagos gyakorisága kétszerese a közepes és magas jövedelmű országokénak.
- A megbetegedettek 5 éves túlélése 50% körüli, valamennyi ráktípus között a nők 3. leggyakoribb halál oka.

A méhnyakrák népegészségügyi jelentősége

A méhnyak rosszindulatú daganata miatti korai (25-64 éves) incidencia és halálozás területi egyenlőtlenségei Magyarországon, 2006-2010.

A térképeket készítette Juhász Attila, a Juhász Attila, Nagy Csilla, Páldy Anna, Kásler Miklós: A társadalmi-gazdasági helyzet és a jelentősebb rosszindulatú daganatok incidenciájának összefüggései Magyarországon, 2003-2008. Népegészségügy, 2010;4:320-330. közlés módszertana alapján

A 0-X éves és a 25-64 éves korcsoportú nők méhnyakrák miatti halálozásának relatív kockázata Magyarországon

*EU-átlag: 2004.május 1. előtti 15 ország átlaga

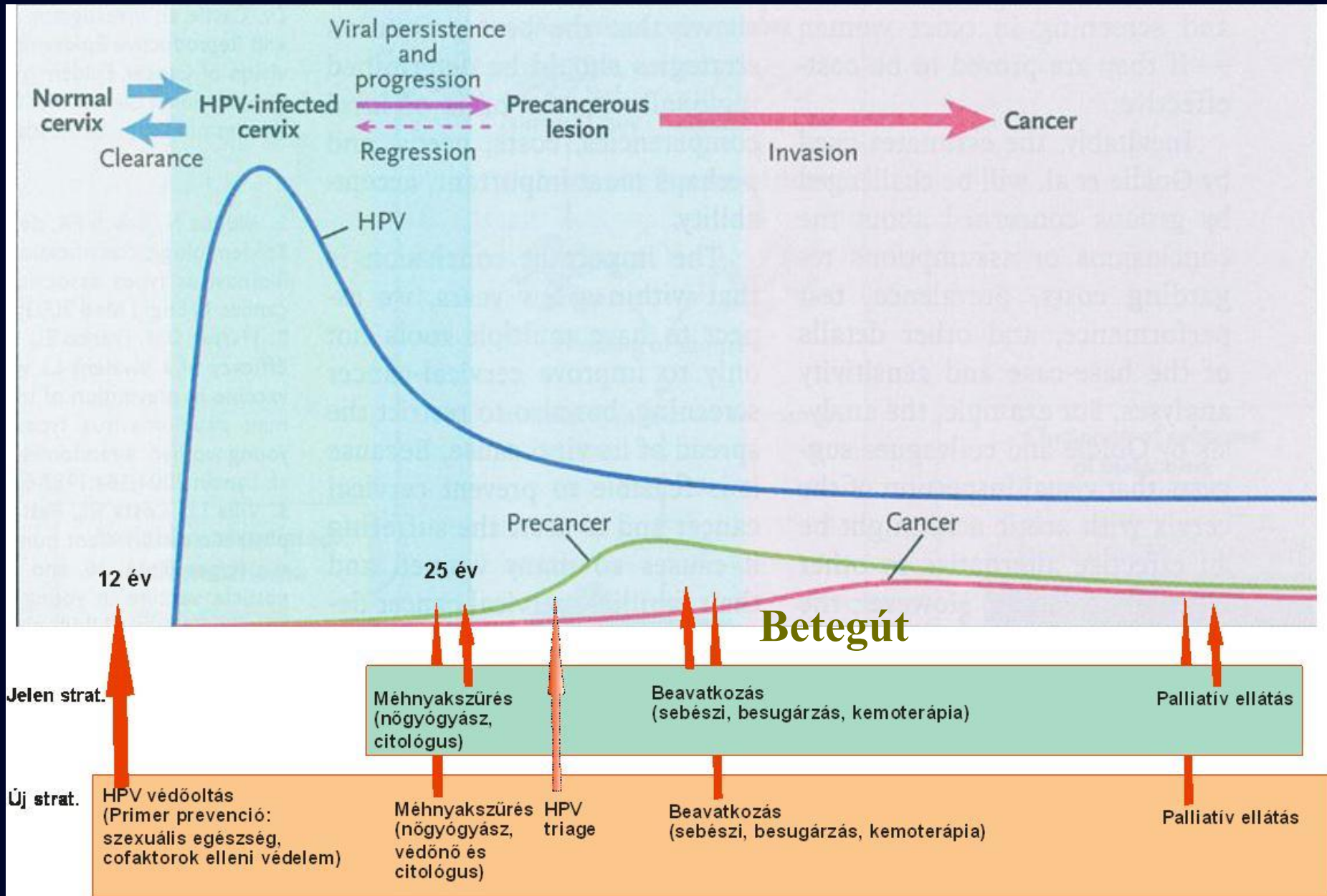
	0-X évesek		25-64 évesek	
	Relatív Halálozási Kockázat			
	EU15- átlag=1,00	Ausztria=1, 00	EU15- átlag=1,00	Ausztria=1,00
1980	2,78	1,70	2,81	1,77
1990	2,76	2,35	2,89	2,35
2000	2,91	2,89	2,99	4,37
2009	2,83	2,38	3,09	2,47

Méhnyakrák kóroki kockázatai

Bizonyíték	Kockázat csökkentő faktor	Kockázat növelő faktor
Meggyőző bizonyíték		HPV infekció dohányzás hormonális fogamzásgátlás Korai szexuális élet, gyakori partnerváltás
Valószínű bizonyíték		
Korlátozott bizonyíték- Ajánlott	sárgarépa	
Korlátozott bizonyíték- konklúzió nélkül	Nem keményítő tartalmú zöldségek, gyümölcsök, tej, retinol, E-vitamin, alkoholizmus, testzsír, felnőttkorban elért magasság, etc.	

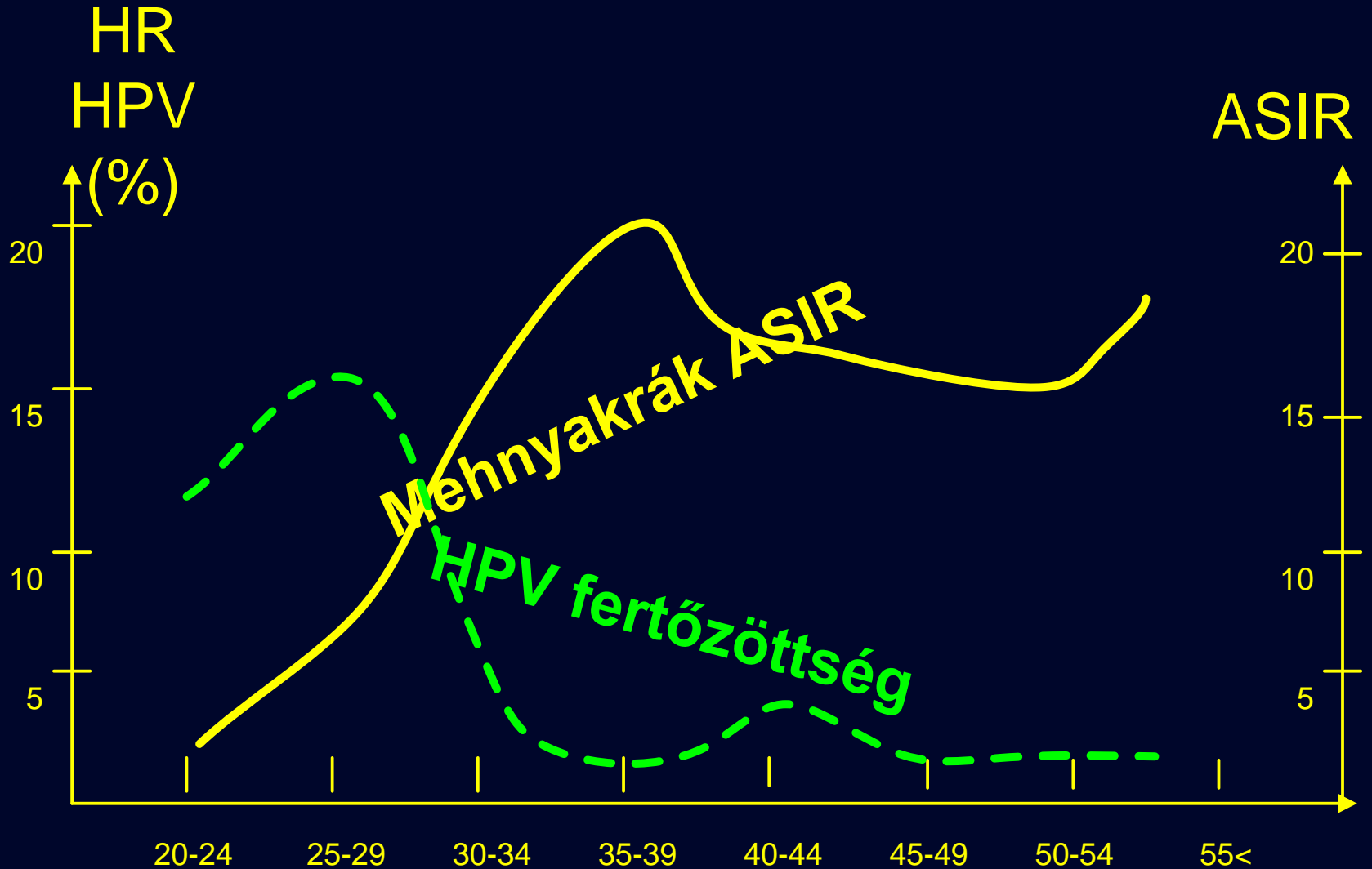
Méhnyakszűrés: a méhnyakrák megelőzés új stratégiája

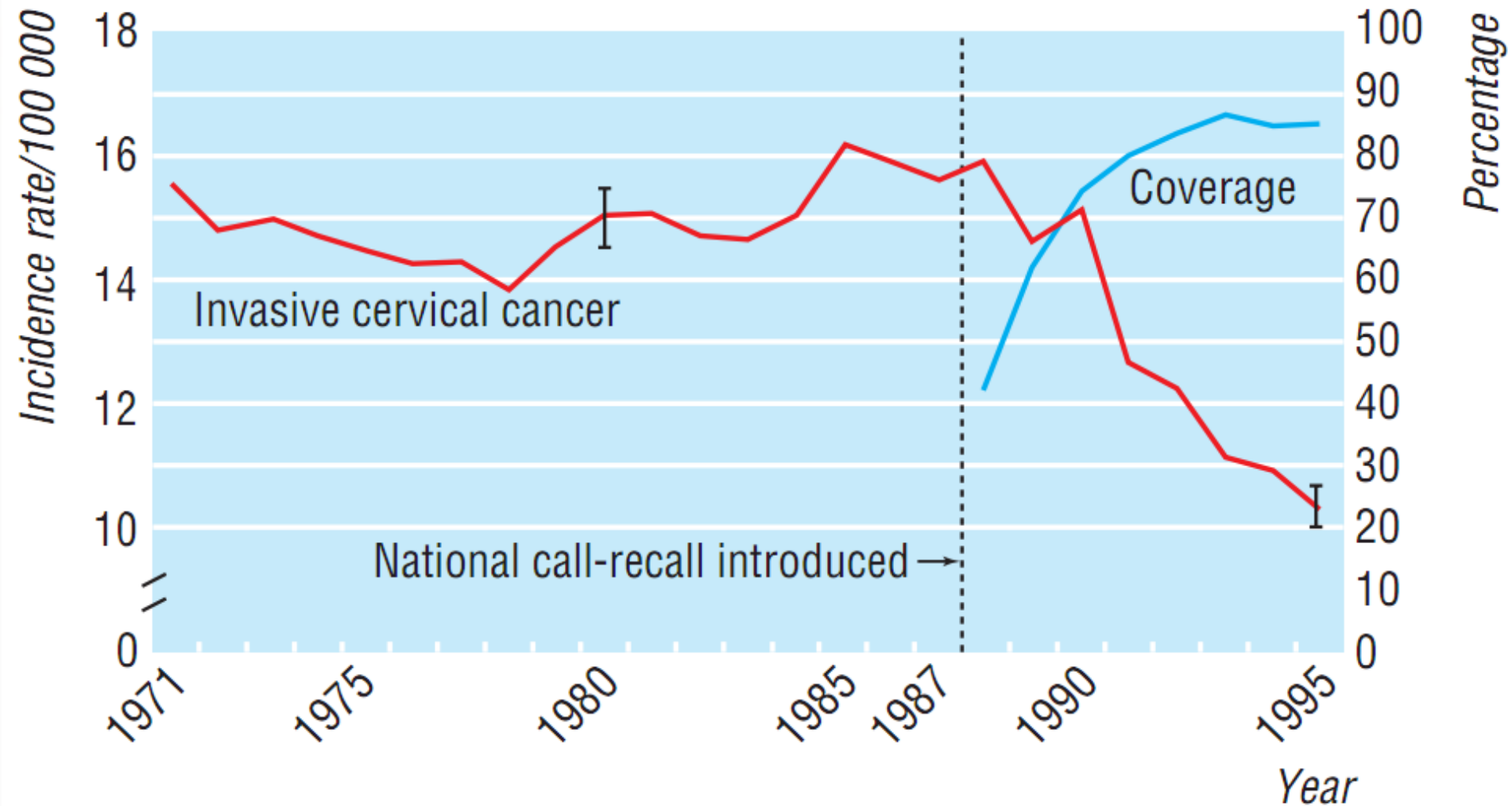
Primer prevenció

- **Humán Papilloma Vírus (a továbbiakban: HPV) elleni védőoltás bevezetése és integrálása a magyar oltási naptárba 2014-től megtörtént, valamint az elsődleges (védőoltás) és másodlagos (szűrés) megelőzési stratégiák konvergenciája és harmonizálása, hosszú távon pedig a népegészségügyi szűrési rendszer optimalizálása a HPV oltási programmal és ezáltal a méhnyakrák prevenciós programok hatékonyságának javítása.**
- **Szexuális egészség, biztonságos szexuális élet**
14 évesen vagy fiatalabban kezdte a szexuális életet a fiúk 39,8%-a, illetve a lányok 25,3%-a (Iskoláskorú Gyermekek Egészségmagatartása /Health Behaviour in School-aged Children, HBSC/ 2010)
- **Dohányzás ellenes programok**

A HPV fertőzöttség (HPV HR) és a méhnyakrák korszpecifikus előfordulása (ASIR)

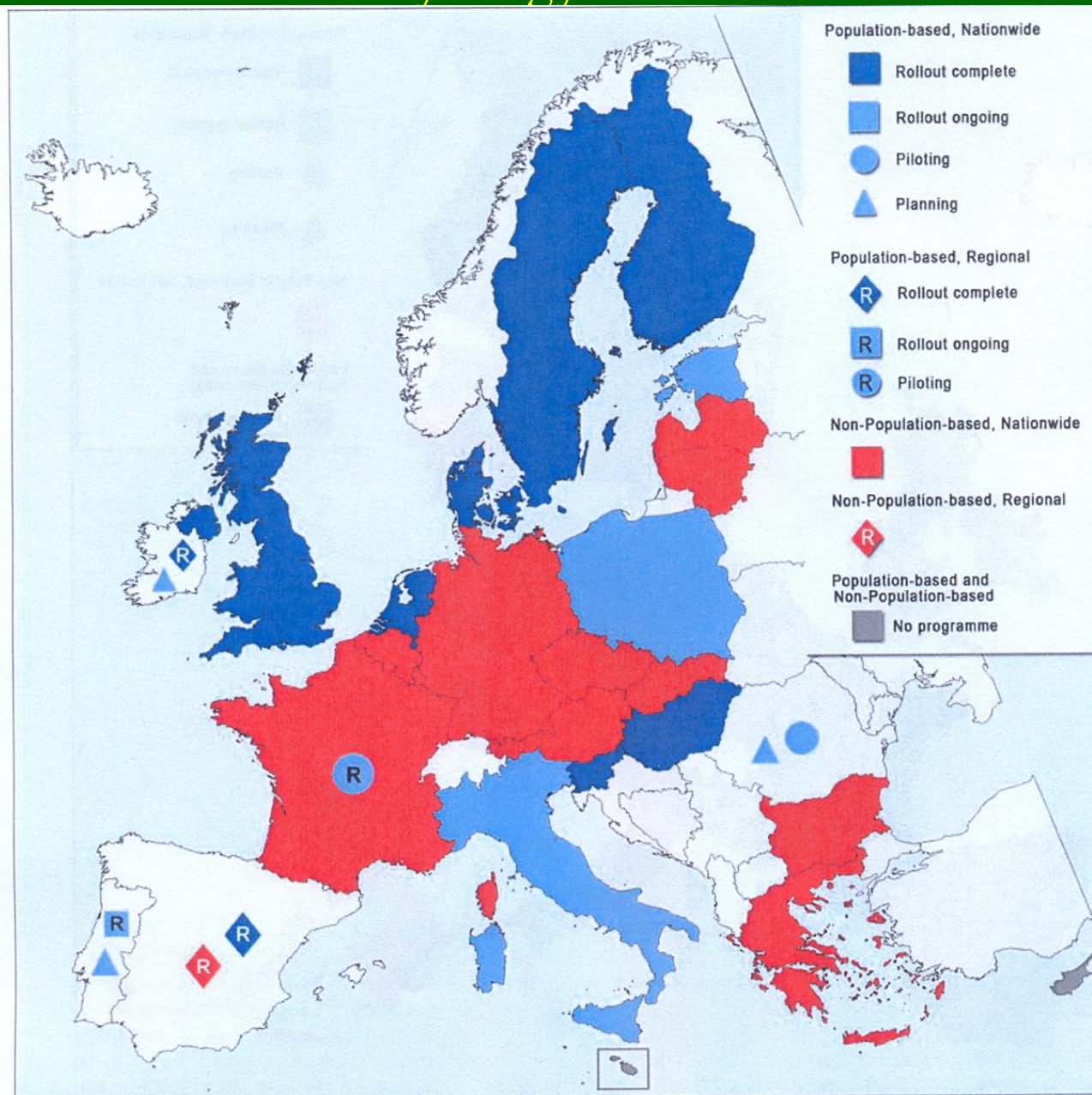

A szervezett méhnyakszűrés hatása az invazív méhnyakrák incidenciájára az Egyesült Királyságban

Distribution of Cervical Screening Programmes based on Cervical Cytology in the EU in 2007

Source: European Commission (DG SANCO, 2007), IARC (ECN and EUNICE¹³ projects, 2007)